

ven, da der den 21de Januar 1870 til en Lønningsslov for de under Kirke- og Undervisningsministeriet ansatte Embedsmænd blev stillet nogle Ændringsforslag, udgaaende fra 36 ærede Folketingsmænd; i disse vare nogle af de Spørgsmaal, der angaa de høiere Skolers Reform, dragne frem og satte ind i en i og for sig selv ganske unaturlig Forbindelse med Lønningsspørgsmaalet. Af disse Ændringsforslag fremgik der da Rebsættelsen af et Udvalg. Af dette Udvalg fremgik der da igjen Udkaft til en Række Beslutninger, og disse 4 Beslutninger, der saaledes fra det 11 Mandes Udvalg indbragtes her i Thinget uden nogenfinde at komme til Behandling, end sigte til Afstemning, gjøres nu til et Fernbaand, som det skal være umuligt at bryde igjennem. Disse af et ensidig dannet Udvalg udgrænsede Beslutninger skulle nu afgive en Maalestof for, hvad der overhovedet kan og bør gjøres, og nogle af de Herrer, der tilhøre Flertallet, synes ikke paa nogen Maade at kunne bevæge sig ud af dem. Jeg anser det for at være i høj Grad fordærveligt for Sagens hele Fremme, hvis en saadan kun fra en ensidig Dpfattelse udgaaet Impuls blev bestemmende for alt det, som vi have at gjøre. Men selv om man nu vil opstille disse 4 Udkaft til Beslutning fra forrige Aar som det ufravigelige Fundament for Alt, hvad Rigsdagen og Lovgivningsmagten have at gjøre med Hensyn til Omordningen af de lærde Skoler, maa jeg dog bringe i Erindring, at imellem Ændringsforslagene af 21de Januar 1870 og de fire Udkaft til Beslutning er der en meget væsentlig Forskjel, og at de 36 Herrer, der maatte føle sig bundne til de Ændringsforslag, som paa den Dag indbragtes, — jeg tror uden at have været gjorte til Gjenstand for nogen samlet Overveelse —, at selv de af de 36 Herrer, der maatte føle sig bundne hertil, maa have klart for Die, at til de fire Beslutninger ere de ikke bundne. De Ændringsforslag, der dengang bleve stillede, gik væsentligt ud paa — jeg ser bort fra Spørgsmaalet om Examenkommissionen for den theologiske Examen —, at der skulle nedlægges gradvis i 4 Aar de 4 laveste Klasser af de

lærde Skoler, at de lærde Skoler i Kjøbenhavn, Frederiksborg, Randers og Horsens skulle nedlægges, at ved de øvrige lærde Skoler skulle Lærertallet efterhaanden indskrænkes til 1 Rektor og 2 Lærere med fast Ansættelse, samt endelig, at de Midler, som derved kom til Raadighed, skulle benyttes til Oprettelse af andre Dannelsesinstituter; der tilføies saa, at den nærmere Ordning i det Enkelte af de dertil hørende Forhold skulle fastsættes ved Lov". Mere end dertil kan saaledes i alt Fald Ingen af de 36 Medlemmer føle sig bunden. De ere ikke paa nogen Maade fledførte til de 11 Herrer's Beslutning i den Form, hvori den foreligger, og navnlig er Ingen af de 36 Herrer bunden til, hvad der er noget ganske Nytt i de 4 Beslutningsudkaft, nemlig Dpstillingen af en olbnordisk Undervisning som et særligt og ligeberettiget Led af den høiere Skole. Jeg beder derfor de Herrer, som dengang deltog i at stille disse Ændringsforslag — med hvor stor eller ringe Sympathi de end maatte have fulgt det af deres Kred's udgaaede Udvalg —, at erindre, at de ved deres Afgjørelse idag aldeles ikke ere bundne til at følge, hvad der nu søges gjort til en ufravigelig Trostformular for Alt, hvad der angaar Spørgsmaalet om de lærde Skoler.

Det er en uundgaelig Følge af Sagens Forelæggelse for Rigsdagen, og dens Indbringelse for Lovgivningsmagtens Forum, at der endnu gjør sig gjældende en vis Usikkerhed og Samlen med Hensyn til det Omfang, som Bestemmelserne skulle have, den Fuldstændighed, hvori de skulle gives. Den høitagtede Kultusminister har ment i det Forslag, han har forelagt os, at kunne indskrænke sig ontrent til de almindelige Grundsætninger, idet, naar Rigsdagen havde givet disse sit Samtykke, og de vare blevne stadfæstede af Kongen, det da skulle være forbeholdt den administrative Myndighed at udføre i det Enkelte og Nærmere de Grundsætninger, som saaledes havde faaet Lovgivningsmagtens Billigelse. Ved Sagens første Behandling fremkom der imidlertid den Paastand fra forskjellige af de Herrer's Side, at Lovforslaget var i og for sig for fattigt, at det gav for Lidet, at det ikke var tilstræk;